

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ISSN 2523-4536

**НАУКОВІ ПРАЦІ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**

**SCIENTIFIC WORKS
OF INTERREGIONAL ACADEMY
OF PERSONNEL MANAGEMENT
ECONOMIC SCIENCES**

Випуск 4 (67), 2022

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

Редакційна колегія

Датій О. І., д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом – **Головний редактор**

Бутенко Н. В., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка – **заступник Головного редактора**

Андрющенко К. А., д-р екон. наук, проф., Державний університет інфраструктури та технологій

Антоненко І. Я., д-р екон. наук, проф., Національний університет харчових технологій

Бердар М. М., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Бойченко Е. Б., д-р екон. наук, проф., Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

Бондаренко В. М., д-р екон. наук, проф., Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

Борецька Н. П., д-р екон. наук, проф., Київський національний університет технологій та дизайну

Вербівська Л. В., канд. екон. наук, доц., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Габчак Н. Ф., канд. геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет

Галаченко О. О., д-р екон. наук, проф., Вінницький інститут Міжрегіональної Академії управління персоналом

Ганжуренко І. В., д-р екон. наук, проф., Міжрегіональна Академія управління персоналом

Горбач Л. М., канд. екон. наук, доц., Волинський інститут імені В'ячеслава Липинського Міжрегіональної Академії управління персоналом

Грановська В. Г., д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет

Дугар Т. Є., канд. екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет

Дячков Д. В., д-р екон. наук, доц., Полтавський державний аграрний університет

Жиленко К. М., д-р екон. наук, доц., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Заяць О. І., д-р екон. наук, доц., Ужгородський національний університет

Зибарева О. В., д-р екон. наук, проф., Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Карпенко А. В., д-р екон. наук, доц., Національний університет «Запорізька політехніка»

Крутько М. А., канд. екон. наук, доц., Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Курмасв П. Ю., д-р екон. наук, проф., Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Машіка Г. В., д-р геогр. наук, доц., Ужгородський національний університет

Могилевська О. Ю., д-р екон. наук, доц., Київський міжнародний університет

Моторин Р. М., д-р екон. наук, проф., Київський національний торговельно-економічний університет

Негода Ю. В., д-р екон. наук, доц., Національний університет біоресурсів і природокористування України

Нестерчук І. К., канд. геогр. наук, доц., Поліський національний університет

Підвальна О. Г., канд. екон. наук, доц., Вінницький національний аграрний університет

Плаксієнко В. Я., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет

Пристемський О. С., д-р екон. наук, доц., Херсонський державний аграрно-економічний університет

Самойлик Ю. В., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет

Сьомич М. І., д-р екон. наук, проф., Полтавський державний аграрний університет

Удовенко І. О., канд. екон. наук, доц., Уманський національний університет садівництва

Утенкова К. О., д-р екон. наук, доц., Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва

Фірсова С. Г., канд. екон. наук, доц., Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Цимбал Л. І., д-р екон. наук, проф., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Шоробура І. М., д-р пед. наук, проф., Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Ящишина І. В., д-р екон. наук, проф., Кам'янець-Подільський національний університет імені І. Огієнка

Małgorzata Okręglicka, dr. hab., prof. PCz, Czestochowa University of Technology (Poland)

Wioletta Wereda, PhD, Military University of Technology (Poland)

«Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки» включено до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (категорія «Б») на підставі Наказу МОН України від 29 червня 2020 року № 735 (додаток 4)

Спеціальності: 051 – Економіка; 071 – Облік і оподаткування; 072 – Фінанси, банківська справа та страхування; 073 – Менеджмент; 075 – Маркетинг; 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 241 – Готельно-ресторанна справа; 242 – Туризм; 292 – Міжнародні економічні відносини.

Затверджено Вченою радою
Міжрегіональної Академії управління персоналом 07.12.2022 (протокол № 9)

Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 24776-14716P,
видане Міністерством юстиції України 21.04.2021 р.

DOI: 10.32689/2523-4536

Наукові праці МАУП. Економічні науки. 2022. Вип. 4 (67). Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2022. 56 с.

Публікуються статті науковців, які досліджують актуальні проблеми розвитку економіки. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх, кого цікавить розвиток економічної науки в Україні.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Беспалий Є. А.ВПЛИВ КРИЗИ НА ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ
У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ..... 5**Bannikov Valentyn**SYSTEMATIZATION OF APPROACHES TO THE UNDERSTANDING
AND IMPLEMENTATION OF LEAN MANUFACTURING..... 9**Головач Н. В., Лапицька Н. І.**ОХОРОНА ПРАЦІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ УКРАЇНИ
В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ:
ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ТА УМОВ ПРАЦІ..... 16**Завгородня А. А.**ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ»
В НОВИХ РЕАЛІЯХ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ..... 22**Карпенко А. В., Намлієва Н. В.**УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ..... 29**Скиба Г. І., Пешков М. В.**ВПРОВАДЖЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ
ІНФОРМАЦІЙНО-УПРАВЛЯЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ
І ERP-СИСТЕМ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ
ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ..... 41

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Кришталь Г. О., Цімошинська О. В., Тімко Н. І.СТВОРЕННЯ ВАРТОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПРОДУКТІВ
ДЛЯ КЛІЄНТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ:
ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ..... 49**Котвицька Н. М.**МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ У АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ..... 56**Божкова В. В., Кудріна О. Ю., Штика Ю. М.**СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО
ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛІВ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ..... 63**Манн Р. В., Огородніков В. Ю.**КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕГІОНУ:
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ..... 69**Chizh Vira, Esmanov Oleksiy**INFLUENCE OF INTERNAL AUDIT IN THE INTERNAL CONTROL SYSTEM
OF INDUSTRIAL ENTERPRISES ON THEIR INNOVATIVE DEVELOPMENT..... 77**Ананьєва Ю. В.**СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ
В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ..... 82**Лю Лу**ГЛОБАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
УКРАЇНСЬКИХ РЕГІОНІВ..... 87

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/67-6>

УДК 330

Скиба Г. І.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу
«ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ

Пєшков М. В.

аспірант,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу
«ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ

Skyba Hanna

Cand. Sc. (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation
Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Business,
University "Interregional Academy of Personnel Management", Kyiv

Pieshkov Maksym

Postgraduate
Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Business,
University "Interregional Academy of Personnel Management", Kyiv

ВПРОВАДЖЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-УПРАВЛЯЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ERP-СИСТЕМ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

IMPLEMENTATION AND USE OF MODERN INFORMATION MANAGEMENT TECHNOLOGIES AND ERP SYSTEMS IN THE ACCOUNTING OF DOMESTIC ENTERPRISES

Наразі інформаційні технології стали одним із найважливіших факторів економічного зростання, а індустрія інформаційних технологій стала своєрідним двигуном світової економіки. Необхідність впровадження сучасних інформаційних систем потребує трансформації системи інформаційного обліку, що набуває особливого значення в контексті структурних перетворень, характерних для переходу до цифрової економіки. Системи ERP (Enterprise Resource Planning) фактично стали світовими стандартами і є інформаційними системами для планування та управління усіма ресурсами підприємства, які необхідні для продажів, виробництва, закупівель та обліку при виконанні замовлень у сфері виробництва, дистрибуції та надання послуг. Ці системи поєднують у собі функції обліку, управління, контроль та аналіз одночасно та впровадження кращих світових практик сучасного бізнесу. Однак їх реалізація на українських ринках пов'язана з низкою труднощів. Одним із головних питань українських підприємств є питання змін в управлінському та бухгалтерському обліку, які виникають при впровадженні ERP-систем. Сьогодні на обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємства покладено відповідальне завдання підтримання належного рівня ефективності підприємства, функціонування якого здійснюється в умовах глобалізації конкурентного середовища, зв'язку феномена інформаційних відносин, перетворення економічної реальності в результаті впровадження технологічних інновацій, поширення науково-технічних розробок, знань. На даний момент існує багато різноманітних програмних продуктів, які допомагають у процесі роботи підприємства та обліку його діяльності. Вони прискорюють процес обробки інформації, її узагальнення та зберігання. Кожна програма для ведення обліку розвивається та удосконалюється, і на даний момент все більше починає використовуватися поняття клауд-технологій. Зважаючи на останні політичні зміни в країні, ринок інформаційних систем і технологій збагатився цілою низкою вітчизняних розробок, а також став привабливою нішею для компаній світового рівня, які спеціально для нашої країни розробляють «полегшені» версії власних продуктів та адаптують їх для потреб українських користувачів.

Ключові слова: інформаційні технології, бухгалтерський облік, управлінський облік, ERP-системи, інформаційні системи, облікові інформаційні технології, альтернативні облікові інформаційні технології, автоматизація бухгалтерського обліку, бухгалтерська автоматизована інформаційна система, хмарні технології.

Today, information technology has become one of the most important factors of economic growth, and the information technology industry has become a kind of engine of the world economy. The need to introduce modern information systems requires the transformation of the information accounting system, which is of particular impor-

tance in the context of structural transformations characteristic of the transition to a digital economy. ERP systems (Enterprise Resource Planning) have actually become world standards and are information systems for planning and managing all enterprise resources necessary for sales, production, procurement and accounting when fulfilling orders in the field of production, distribution and services. These systems combine the functions of accounting, management, control and analysis at the same time and the implementation of the best world practices of modern business. However, their implementation on Ukrainian markets is associated with a number of difficulties. One of the main issues of Ukrainian enterprises is the issues of changes in management and accounting that arise when implementing ERP systems. At the accounting and analytical support of business activity of the enterprise today it is the task of maintaining the appropriate level of efficiency of the enterprise, functioning of which is carried out in the conditions of globalization of the competitive environment, the communication phenomenon of information relations, transformation of economic reality as a result of the implementation of technological innovations, dissemination of scientific and technological developments, knowledge and intelligence. At the moment, there are many different software products that help in the process of operating the company and keep an accounting of its activities. They accelerate the process of processing information, its generalization and storage. Each accounting program is being developed and improved, and at the moment it is increasingly beginning to use the concept of technology. Taking into account the latest political changes in the country, the market of information systems and technologies has been enriched by a number of domestic developments, and has become an attractive niche for world-class companies that are specifically developing for our country "light" versions of our products and adapting them for the needs of Ukrainian users.

Keywords: information technology, accounting, management accounting, ERP-systems, information systems, accounting information technologies; alternative accounting information technologies; automation of accounting; accounting automated information system; cloud technologies.

Постановка проблеми. Використання інформаційних систем (ІС) та інформаційних технологій (ІТ) при умовах швидкого розвитку ринкових відносин стає одним із найважливіших елементів ефективного менеджменту. Щоб відстежувати зростаючі зовнішні та внутрішні потоки інформації, використовувати її для економічного аналізу, прогнозування та прийняття управлінських рішень, підприємства все частіше вдаються до допомоги сучасних інформаційних систем і технологій. Широке впровадження сучасних технологій у практику бухгалтерського обліку обґрунтовано реалізацією в його системі процедур збору, обробки, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність суб'єктів господарювання, що потребує автоматизації даних процесів для підвищення ефективності їх впровадження.

Наразі для вітчизняних суб'єктів господарювання найбільш нагрілими є такі питання щодо вивчення інформаційних систем, як ERP-системи (Enterprise Resource Planning), які дійсно є всесвітніми шаблонами і являють собою інформаційні системи планування та управління всіма ресурсами підприємства. Ці системи поєднують одночасно функції обліку, управління, контролю і аналізу та впроваджують кращі світові практики сучасного бізнесу, дозволяють компаніям об'єднувати усі бізнес-процеси, більш скоріше опрацьовувати фінансову звітність та здійснювати належний аналіз інформації, надавати її в режимі реального часу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку присвячені праці Ф.Ф. Бутинця, В.М. Гужви, В.П. Завгороднього, С.В. Івахненкова, В.І. Ісакова,

Ю.А. Кузьмінського, П.О. Куцика, В.Д. Шквіра, О.І. Волота, N. Dechow, J. Mouritsen, T. Davenport та ін. Аналіз новітньої літератури та періодичних видань дозволив зробити висновок, що проблеми введення і вжитку новітніх інформаційних систем і технологій у бухгалтерському обліку вітчизняних підприємств стоїть дуже гостро. У наукових працях авторів доведено, що інформаційні системи є потужним інструментом для створення більш конкурентоспроможних та ефективних підприємств. Виконуючи функції групування, організації, обробки та синтезу даних, вони допомагають вдало реалізовувати роботу корпоративного управління на підприємстві та ревізувати потік інформації. Взаємодія між інформаційними технологіями та корпораціями дуже складна і на неї впливає велика кількість факторів, включаючи організаційну структуру, стандартні методи роботи, політику, культуру, навколишнє середовище та управлінські рішення. Розвиток корпоративних інформаційних систем сьогодні зумовлений потребою у більш детальній інформації про ринок і споживачів; збір і використання різнопланової інформації; необхідність інтенсивного взаємного контакту зі споживачем, тобто встановлення внутрішньої комунікації; інтенсивний розвиток інформаційних технологій. У сучасних інформаційних ERP-системах зосереджені найновіші досягнення світової практики автоматизації управління підприємством, проте їх впровадження на українських ринках пов'язане з низкою проблем. Однією із головних проблемних питань вітчизняних підприємств є питання перемін в управлінському та бухгалтерському обліку, що постають при введенні ERP-систем. Тому проблема впровадження інформаційних технологій та їх

ролі в сучасному корпоративному управлінні є досить актуальною і потребує подальших поглиблених теоретичних досліджень.

Метою статті є проведення аналізу щодо опанування інформаційних технологій у різних країнах світу, дослідження особливостей і значення інформаційних ERP-систем, розроблення науково-практичних рекомендацій щодо трансформації управлінського та бухгалтерського обліку, а також виділення особливостей запровадження інформаційних технологій в порядок корпоративного управління з ціллю удосконалення вітчизняної практики ведення господарської діяльності суб'єктів господарювання та підвищення ефективності їх діяльності в умовах розвитку процесів глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в малому, середньому та великому бізнесі спостерігається бодай не тенденція, а потреба інформатизації суб'єктів господарювання, автоматизації їх бізнес-процесів шляхом впровадження корпоративних інформаційних систем та різноманітних технологічних засобів. Системи, які призначаються для планування ресурсів суб'єкта господарювання або enterprise resource planning (ERP) підходять до корпоративних інформаційних систем, які призначені для автоматизації і планування господарської діяльності та ресурсів компанії. Популярність застосування ERP-систем більшає, але разом з тим виникають проблеми, які впливають на процес створення та впровадження таких систем.

ERP-системи пов'язують велику кількість бізнес-процесів і здійснюють потік даних між ними. Збираючи загальні дані транзакцій організації з суттєвої кількості джерел, системи ERP знімають повторення даних і сприяють цілісності даних.

Наразі ERP-системи мають суттєве значення для управління тисячами компаній будь-якого розміру та в усіх галузях. Для цих компаній система ERP настільки ж важлива, як і світло.

З одного боку, ERP-система дозволяє на високому рівні автоматизувати бізнес-процеси підприємства, швидко з достатньою точністю збирати аналітику в різних розділах і скорочувати втрати часу на встановлення зв'язків між модулями системи. ERP-система, крім того, пришвидшує обробку замовлень, планування виробництва підприємства, контроль виробничих запасів. Також ERP-система характеризується досить високою вартістю для її впровадження та обслуговування, існує складність переходу на новітню корпоративну інформаційну систему, складністю оновлення ERP-системи, відсутністю стандартних рішень, придатних для всіх підприємств.

ERP – це платформа для єдиної системи управління підприємством. ERP має всі ресурси, відділи та функції, необхідні для роботи та управління компанією (рис. 1).

Запровадження систем планування корпоративних ресурсів може дати конкурентну перевагу підприємствам та привести їх до досконалості в роботі, але це може призвести й до деяких проблем. Невідповідність функціональності ERP-систем вимогам підприємства є найпоширенішою проблемою при впровадженні ERP-систем. Оскільки розробка вимог залишається одним із найважливіших завдань у проектах впровадження системи ERP, постачальники систем ERP та їхні консультанти користуються стандартною структурою правил для сприяння такого роду проектів. Налаштування певної еталонної моделі ERP підприємством може поставити під загрозу її унікальний спосіб роботи. З іншого боку, спроба налаштувати системи

Рис. 1. Ресурси, відділи та функції ERP

ERP без коригування бізнес-процесів організації призведе до ризикованого впровадження та високої вартості на нього. Виділення вимог є визначним завданням реалізації ERP-системи, адже дві важливі причини її потенційного збою пов'язані з формулюванням невідповідних функціональних специфікацій та нерозумінням виконавцями функціональних правил.

Після впровадження ERP підприємство отримає:

- **Доступ до необхідної інформації.** Дані в системі доступні співробітникам для виконання поставлених завдань. Співробітники не витрачають час на уточнення та узгодження інформації.

- **Узгодженість даних.** Єдина інформаційна система виключає етапи звірки даних, оскільки немає необхідності переносити та звіряти інформацію в різних програмах. Система ERP відображає однакові дані для всіх співробітників. Наприклад, платежі автоматично завантажуватимуться з банку, ними зможуть користуватися як бухгалтерія, так і відділи продажу.

- **Зменшення помилок.** Програма стежить за діями користувачів і не допустить нелогічних маневрів: не спише товар не з того складу або продасть відсутній товар. Причини розбіжностей у звітах можна швидко знайти.

- **Контроль за роботою співробітників.** Система веде журнал усіх дій співробітників, обмежить доступ до даних, що виключить можливість шахрайства.

- **Швидкість роботи.** Службовці та керівник бізнесу не витрачають час на уточнення та ручний пошук інформації.

- **Уніфікованість і повнота даних.** Програма не дозволить недбало ввести інформацію: співробітник повинен заповнити всі поля на картці товару, а продавець не зможе оформити дисконтну картку клієнта без його номера телефону.

- **Організований єдиний документообіг.** Рахунки не повторюються. На підставі обліку відділу збуту бухгалтерія складає податково-видаткову накладну на списання товарів зі складу.

- **Розвиток.** На початку впровадження підприємці рідко використовують весь функціонал, на який здатний ERP. Але в міру того, як бізнес розширюється і розвивається, додаються функції, необхідні для роботи нових бізнес-процесів.

Досвід останніх десятиліть демонструє, що успішна діяльність держав у сфері інформаційних технологій дає їм можливість заволодіти достойне місце в структурі так званої «нової економіки» та тим самим забезпечити

економічне зростання на довгострокову перспективу. Наразі інформаційні технології розглядаються не тільки як джерело збільшення експортного потенціалу за рахунок піднесення торгівлі ними, а й як один із найважливіших засобів зміцнення конкурентоспроможності окремих промислових галузей та економіки у цілому.

Вивчення питання щодо здатності компаній до інновацій різних країн світу показало, що лідерами в даній сфері є Швейцарія (6,0 балів), США (5,9 бали) і Ізраїль (5,9 бали). Україна займає 52-е місце посеред 139 країн (4,2 бали). За рівнем використання підприємствами держави інформаційно-комунікаційних технологій (ICT) для транзакцій з іншими компаніями лідерами являється Японія (6,1 бали), United Kingdom (6,0 балів) і Switzerland (6,0 балів). Зі 139 держав Україна посідає 89-е місце (4,4 бали). Отже, за усіма рівнями впровадження інформаційних технологій Україна відстає від провідних держав світу [10].

Досить суттєве відставання України у галузі впровадження та використання інформаційних технологій пояснюється наступними моментами:

- низьким рівнем населення щодо використання інформаційних технологій;

- несприятливим політичним та регуляторним середовищем;

- несприятливим інноваційним і ринковим середовищем;

- невисоким щаблем готовності до вживання інформаційних технологій з сторони бізнесу та державних органів влади;

- неінтенсивним впливом інформаційних технологій на економічну і соціальну сферу.

- вартість і підтримка ERP у багатьох випадках нерентабельна (чи рентабельність довгострокова) на вітчизніному ринку.

Якщо інформаційні системи бухгалтерського обліку структуровані відповідно до сфер бухгалтерського обліку, що охоплюють один або кілька бухгалтерських рахунків, то система ERP (невід'ємною частиною якої є ключові модулі, що відповідають за бухгалтерський, фінансовий та управлінський облік, контроль платежів і розрахунків, підготовку консолідованої звітності тощо) описує функції в межах трьох основних процесів розширеного економічного відтворення: придбання, виробництва та реалізації [3]. Відповідно, в ERP-системах увага зосереджена не на бухгалтерських рахунках, а на господарських операціях та економічних факторах господарської діяльності підприємства. Особливістю автоматизованого обліку в системах ERP є те, що більшість програмних рішень цього класу

дозволяють використовувати одну комплексну програму замість кількох розрізнених. Єдина система може керувати обробкою, логістикою, розподілу, інвентаризації, доставки, виставлення рахунків, а також реалізувати концепцію глобального обліку. З деяким запізненням українські компанії йдуть шляхом іноземних, які вже усвідомили, що для ефективної господарської діяльності на міжнародному чи внутрішньому ринках потрібне ефективне управління усіма аспектами діяльності, що так чи інакше залежить від запровадження інформаційних технологій.

Для України виклики воєнного часу внесли до постійного порядку денного питання оцифрування бізнес-процесів та впровадження нових IT-рішень. **Високим рівнем популярності користуються:**

– **Microsoft Dynamics 365.** CRM/ERP система зі звичним майкрософтівським інтерфейсом. Повна інтеграція з платформою та програмами MS. Містить інструменти для здійснення продаж, управління маркетингом, сервісом, а також бізнес-процесами (рис. 2). Можлива робота із системою прямо з Outlook.

– **SAP ERP.** Комплексна система планування ресурсів підприємства (ERP) із встановленими інтелектуальними технологіями, серед яких штучний інтелект, машинне навчання та розширена аналітика. Воно допомагає компаніям впроваджувати нові бізнес-моделі, оперативно керувати змінами у бізнесі, координувати внутрішні та зовнішні ресурси та використовувати прогнози можливості штучного інтелекту.

– **IT-Enterprise.** Система IT-Enterprise абсолютно відповідає стандартам і ідеям

MRPII, MES, APS та ERP. Є хмарна версія. Тонкий клієнт – це компактний і беззвучний комп'ютер без жорсткого диска (і без вентиляторів), завантаження основної операційної системи якого відбувається на сервері. Тонкі клієнти застосовуються в організаціях, де більшість користувачів використовують комп'ютери для виконання однотипних завдань: робота з базами даних, інформаційні каталоги, робота з web-браузерами (магазини, аптеки, бібліотеки, школи, виші, лікарні, готелі, супермаркети), робота як банківських терміналів тощо.

– **OneBox.** Платформа, операційна система для бізнесу, вона складається із сотень додатків: CRM система, ERP система, побудова бізнес-процесів, телефонія, складський та товарний облік, електронний документообіг тощо. Можна створювати свої програми або замовляти у сертифікованих розробників, які зроблять вам софт на OneBox OS в десятки разів швидше та дешевше, ніж будь-хто на ринку.

– **Універсал.** Потужне багаторівневе рішення класу ERP для здійснення автоматизації бізнес-процесів для середнього і великого бізнесу. Він забезпечує комплексну автоматизацію різноманітних бізнес-процесів, перетворює їх на більш прозорі та легко керовані. Існує Web-версія для доступу через світову мережу інтернет.

– **Odoo.** SaaS сервіс на основі open-source системи OpenERP. Доступні сотні модулів, зокрема CRM, управління складом, управління закупівлями, управління проектами, Інтернет Магазин, POS і т.д.

– **Clobbi.** Хмарна система керування бізнесом. Включає модулі: виробництво,

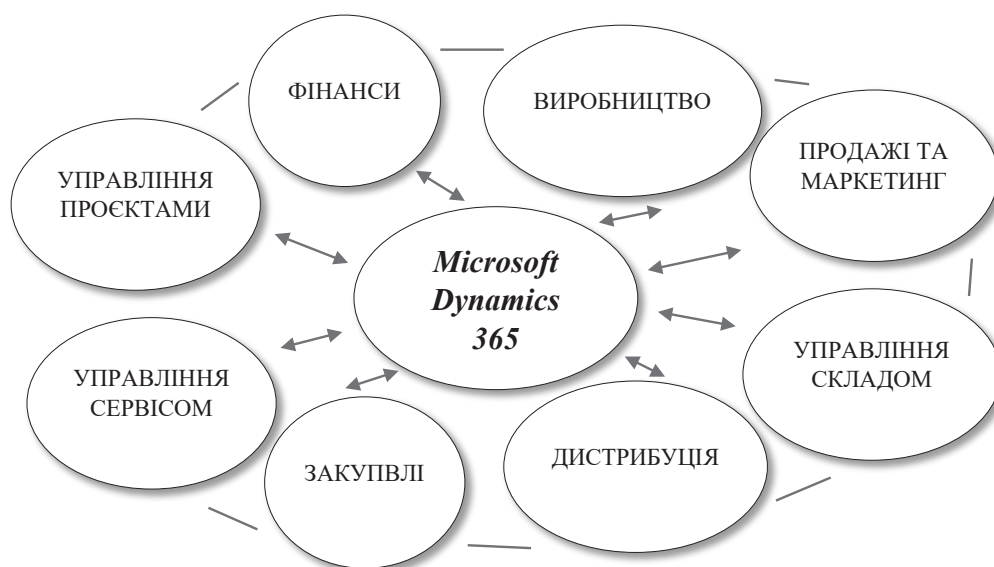

Рис. 2. Складові Microsoft Dynamics 365

рекрутинг, продаж, менеджмент, персонал, закупівлі, витрати, обладнання.

– **BJET.** Комплексне хмарне рішення для розвитку та управління бізнесом. Адаптовано до реальності ведення бізнесу в Україні та легко пристосовується до специфіки бізнесу. Потрібно лише вибрати необхідні модулі з великої бібліотеки або скористатись готовим рішенням від BJET.

– **Oracle ERP.** Інтегрований хмарний комплекс додатків для управління фінансами, закупівлями та портфелем проектів для малого, середнього та великого бізнесу.

– **Perfectum.** CRM/ERP система для автоматизації всіх процесів: продажу та маркетинг, підтримка клієнтів, управління проектами та спільною роботою, документообіг. Інтеграція з 1С, телефонією, платіжними сервісами та Новою Поштою. Є хмарна та інстальована версії.

Ці корпоративні системи впроваджуються на підприємствах різної галузевої специфіки, мають стандартний набір функцій і складаються з функціонального набору модулів управління підприємством.

Функціональним призначенням компонентів інформаційних систем є реєстрація та накопичення економічної інформації, що формується в процесі фінансово-господарської діяльності підприємства. Вхідні компоненти, які забезпечують інформаційні системи управління, генерують інформацію як вхідний ресурс для керівників усіх рівнів управління в потрібних їм форматах. Комбінації формування інформації як вхідного ресурсу багатоваріантні, що зумовлено змістом вирішення управлінської задачі. У цьому контексті зростає значення фінансового обліку, фінансової звітності, фінансового аналізу, управлінського обліку та внутрішньої звітності підприємства, системи бюджетування, планування для цілей управління та управлінського аналізу.

Вивчення літературних джерел із бухгалтерського обліку, що присвячені визначенню впливу ERP-систем на практичну діяльність підприємств, показало, що системи ERP сприяють змінам у веденні бухгалтерського обліку. Прикладом цього є те, що Quattrone and Horner виявили докази складності в проєктах ERP, зумовлені логікою ведення обліку, вписаною в ERP-системи [1; 2; 8].

Розширення обліково-аналітичного забезпечення управлінського процесу шляхом удосконалення інформаційних потоків компонентів ERP-системи – це процес безперервного та планомірного збору відповідних даних, які потрібні для розрахунку оцінних індикаторів реалізації цільової спрямованості моделі

управління підприємством. Повна автоматизація бухгалтерського обліку звільнить робочий час від виконання рутинних ділянок бухгалтерської роботи. Відбудеться заміна власне облікових функцій персоналу на контрольні. Бухгалтерські процедури будуть здійснюватися без безпосередньої участі працівників підприємства, а лише під їх контролем. Фахівці з бухгалтерського обліку та менеджменту матимуть більше можливостей для вдосконалення системи бухгалтерського обліку.

Процес зміни економічної системи в Україні потребує переосмислення теоретико-методологічних підходів до управління підприємством, розробки заходів щодо підвищення якості управлінських рішень інформаційного забезпечення у сфері сталого розвитку, а оскільки бухгалтерський облік є джерелом інформації для управлінського персоналу, необхідно поглибити управлінську спрямованість бухгалтерського обліку. Тобто необхідно підвищити інформативність бухгалтерського обліку та забезпечити інформаційні потреби управління. Одним із шляхів посилення управлінської спрямованості бухгалтерського обліку є розуміння ролі та значення останнього в прийнятті управлінських рішень.

На відміну від фінансового обліку з досить загальними стандартами (МСФЗ), загальних стандартів проєктування та ведення управлінського обліку не має. Але автоматизація управлінського обліку необхідна в нинішніх умовах на кожному підприємстві, адже завершальною ціллю управлінського обліку є підтримка керівництва у досягненні стратегічної мети підприємства.

Сьогодні практика українських підприємств показує, що наслідки автоматизації управлінського обліку часто не виправдовують очікувань покладених на неї. Експерти вважають, що існує неадекватне розуміння функції автоматизації у підвищенні ефективності системи управління суб'єктом господарювання. Практика українських підприємств показує, що основна проблема виникає ще до початку написання концептуального плану впровадження системи.

Під час впровадження системи управлінського обліку вітчизняні компанії зобов'язані брати собі за основу оцінку витрат на введення управлінського обліку з огляду на обсяги його діяльності та працювати так, щоб економічний ефект від налагодження такої системи перевищував витрати на її розроблення й функціонування.

Висновки та пропозиції. Необхідність впровадження новітніх інформаційних систем дає спроможність забезпечити трансформацію

систем бухгалтерського обліку інформації, що набуває суттєвого значення в умовах структурних трансформацій та є характерними для переходу до цифрової економіки. Актуальність упровадження сучасних інформаційних систем зумовлена подоланням структурних протиріч, що є характерними для економіки держав, що наразі розвиваються та для яких характерні наступні ознаки: низький рівень застосування інформаційних технологій населенням, несприятливе середовище для розвитку ІТ-інфраструктури, невисокий рівень бажання та готовності до застосування інформаційних технологій з боку бізнесу та органів державної влади, слабкий вплив інформаційних технологій на соціальну та економічну сферу.

ERP-система є однією із сучасних інформаційних систем, яка дозволяє компаніям інтегрувати всі бізнес-процеси, швидше обробляти фінансову звітність та здійснювати належний аналіз інформації, а також надавати достовірну інформацію в реальному часі. Застосування ERP-систем у системах бухгалтерського обліку підприємств передбачає вирішення низки завдань:

– аналіз (або розробка) поточної облікової політики підприємства відповідно до МСФЗ, за результатами якого повинен бути

сформульований перелік найбільш проблемних ділянок, що підлягають автоматизації;

– розробка механізму формування фінансової звітності, плану рахунків згідно з МСФЗ в залежності від положень обраної облікової політики підприємства, вимог до фінансової звітності;

– проведення операцій господарської діяльності і на їх підґрунті оформлення первинних документів за МСФЗ та формування норм переносу даних НП(С)БО в систему обліку за МСФЗ;

– розробка механізмів для розмежування прав доступу до системи та розподілу функціональних обов'язків для користувачів.

Виклики інформаційної епохи призводять до стрімкої інтелектуалізації інформаційних технологій, у тому числі і облікові технології. За цих умов першочерговим завданням науковців є створення такої системи управління інформаційними процесами на рівнях господарських суб'єктів та держави в цілому, яка б забезпечувала своєчасне наповнення облікових баз даних, їх верифікацію та повноцінне звітування як при використанні традиційних інформаційних технологій з участю людини, так із впровадженням нових технологічних рішень, де роль людини зведена до мінімуму.

Список використаних джерел:

1. Ільєнко Р.В. Впровадження та використання інформаційних технологій у системі вищої освіти ЄС. *Економіка і управління*. 2015. № 1. С. 134–140.
2. Євдокимов В.В. Корпоративні інформаційні системи: проблеми впровадження та аналіз ефективності. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2009. Вип. 16. Ч. 1. С. 227–235.
3. Куцик П.О. Бухгалтерський облік у сучасних інформаційних системах класу ERP. *Вісник Львівської комерційної академії*. 2011. № 35. С. 202–205.
4. Мировой рынок информационных и телекоммуникационных технологий. Консалтинг-Центром «ШАГ». URL: <http://stepconsulting.ru/publ/erp.shtml>
5. Орлова Н. С. Інформаційні системи в сучасному корпоративному управлінні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 1 (41). С. 35–40.
6. Різніченко Л.В. Досвід упровадження корпоративних інформаційних систем управління на вітчизняних підприємствах. *Вісник КДПУ ім. М. Остроградського*. 2009. Вип. 4(57). Ч. 2. С. 184–189.
7. Рибалко Л.П. Застосування сучасних корпоративних інформаційних систем в управлінні підприємствами. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 15. Ч. 3. С. 82–85.
8. Сокол К.М. Світовий ринок інформаційних технологій в контексті глобалізації світової економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2015. Вип. 3. С. 78–83.
9. The Global Information Technology Report 2016: Innovating in the Digital Economy [Електронний ресурс]. World economic Forum. URL: http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/WEF_GITR_Full_Report.pdf
10. The Global Information Technology Report. URL: http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/WEF_GITR_Full_Report.pdf

References:

1. Ilienکو R.V. (2015) Vprovadzhennia ta vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u systemi vyshchoi osvity YeS. *Ekonomika i upravlinnia*, no. 1, pp. 134–140.
2. Yevdokymov V.V. (2009) Korporatyvni informatsiini systemy: problemy vprovadzhennia ta analiz efektyvnosti. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*, vol. 16, ch. 1, pp. 227–235.
3. Kutsyk P.O. (2011) Bukhhalterskyi oblik u suchasnykh informatsiinykh systemakh klasu ERP. *Visnyk Lvivskoi komertsii noi akademii*, no. 35, pp. 202–205.

4. Myrovoi rynek ynformatsyonnykh y telekommunikatsyonnykh tekhnolohiyi. Konsal'tynh-Tsentrom "ShAH". Available at: <http://stepconsulting.ru/publ/erp.shtml>
5. Orlova N. S. (2012) Informatsiini systemy v suchasnomu korporatyvnomu upravlinni. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, no. 1 (41), pp. 35–40.
6. Riznichenko L.V. (2009) Dosvid uprovadzhennia korporatyvnykh informatsiinykh system upravlinnia na vitchyznianskykh pidpriemstvakh. *Visnyk KDPU im. M. Ostrohradskoho*, vol. 4(57), ch. 2, pp. 184–189.
7. Rybalko L.P. (2015) Zastosuvannia suchasnykh korporatyvnykh informatsiinykh system v upravlinni pidpriemstvamy. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, vol. 15, ch. 3, pp. 82–85.
8. Sokol K.M. (2015) Svitovyi rynek informatsiinykh tekhnolohii v konteksti hlobalizatsii svitovoi ekonomiky. *Mykolaivskyi natsionalnyi universytet imeni V.O. Sukhomlynskoho*, vol. 3, pp. 78–83.
9. The Global Information Technology Report 2016: Innovating in the Digital Economy. World economic Forum. Available at: http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/WEF_GITR_Full_Report.pdf
10. The Global Information Technology Report. Available at: http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/WEF_GITR_Full_Report.pdf